

5. İzmir Film Festivali'nin Konuğu 68 Kuşağından Bir Yönetmen: İtalo Spinelli

Fetay SOYKAN

5. Uluslararası İzmir Film Festivali bu yıl Yeni İtalyan Sinemasını temsilen ülkemize gelen İtalo Spinelli'yi konuk etti

1951 yılında Roma'da doğan Spinelli 1973 yılında Roma Üniversitesi Psikoloji Bölümünü bitirdikten sonra, 80'de New York Üniversitesi Sinema Okulu'nda televizyon ve sinema eğitimi görmüş.

İlk çalışmaları tiyatro ağırlıklı, Buchner, Rilke, Strindberg üzerine yoğunlaşmış. 10 yıl Luca Ronconi ve Carlo Cecchi'ye asistanlık yapmış. RAI televizyonu için dokümanlar, Peru ve Hindistan'da dokümanter filmler çekmiş, daha sonra Doppio Movimento adlı bir film şirketi kurarak uzun metrajlı filmlere yönelmiş.

Festivale katılan filmi "*Roma, Paris, Barcelona*"yı Paolo Grassini ile, 1989 yılında gerçekleştiren İtalo Spinelli, yeni İtalyan sinemasının kendine özgü bir dil oluşturabilmesi için olay ve insan derinliğine önem vermesi gerektiği görüşünde. Televizyonun sinemayı kendi ülkesinde de olumsuz yönde etkilediğini ve İtalyan sinemasının ağır bir kriz yaşadığını ancak bu krizden yine İtalyan TV'si RAI'nin katkılarıyla kurtulduklarını belirten sanatçı şöyle dedi: "10 yıl önce RAI, Venedik Film Festivali'ne % 15'lik bir katkı sağlamaktaydı oysa şimdi bu katkı % 85 - 90 civarındadır. Berlusconi ve RAI bir çok yapımın prodüksiyonunu üstlenerek genç yönetmenleri cesaretlendirmektedir. Öte yandan Bertolucci'ye ve ünlü yönetmenlerin bazılarını Amerikan sermayesi desteklemektedir."

"*Roma, Paris, Barcellona*" bir çok uluslararası film festivalinde "*Yeni İtalyan Sineması*"nı temsil etmiş bir kuşak filmi. Ulusal Sinema Yazarları Birliği Ödülü ve 90 yılında Sorrento Film Festivali'nde "*De Sica*" ödülü almış. Bilindiği üzere Vittorio De Sica, Neorealist İtalyan sinemasının ve ünlü "*Bisiklet Hırsızları*" filminin yönetmenidir. Biçim ve içerik açısın-

dan film De Sica ekolüne doğrudan bir gönderme yapmakta, siyah beyaz etkileyici bir dil kullanmaktadır.

Film, 70'li yılların sonunda Paris'de yaşayan siyasi mülteci Renato'nun öyküsünü aktarıyor. O artık siyasi kavgadan kopmuş, Roma'dan kaçarak Paris'e sığınmıştır. Bir sevgilisi, bir işi vardır ve çalışma izni almayı beklemektedir. Bir gün Roma'dan eski kız arkadaşı Lucilla ile Francesco çıkagelir. Bu iki militan peşlerindeki tüm endişe ve ajanlara rağmen Renato'yu Barcelona'da gerçekleştirecekleri bir eyleme sürüklerler. Renato yeni bir pasaport ve eski arkadaşlarıyla gerilimli bir yolculuğa çıkar. Yol boyu bilinci ve duyguları arasında arkadaşlarıyla sürekli geçmişin hesaplaşması içine girer. İnancını yitirmiştir. Belki Barcelona yeni bir gelecek bir yarın olacaktır. Bu yolculuk onu Roma'daki acılı anılara,

düne götürür. Eylemler, polisle yapılan silahlı kanlı çarpışmalar, yakalanma, ölüm, şiddet, terör! O günlerin gözüpük solcuları, politik şiddete, silahlı mücadeleye neden girdiklerini, illegal hareketin içine neden çekildiklerini aslında fark etmemişlerdir. Ama artık yola çıkılmıştır, geri dönülmez. "Kent'in dar sokaklarında Renato onları yitirir sonra da öldürülmelerine tanık olur. Bu gizli misyon nedir, kim tarafından ve niçin öldürüldükleri asla öğrenilmez. Renato o zaman bu kuytu sokakta, yakın tarihin ödenmiş sandığı hesaplarının hala kapanmadığını anlar"⁽¹⁾

Spinelli ve Grassini, tüm dünyayı saran gençlik olaylarına, şiddet ve teröre vurgu yapmak, içinde yaşadıkları bu kuşağın gençlik hareketlerini, düşünce ve tepkilerini sorgulamak amacıyla bir dolu soru işareti bırakırlar kafalarda.

Film sonrası soruları yanıtlayan yönetmen, filmin senaryosunu dört yılda bir çok şeyi en kesin ve net şekilde verebilmek için 14 kez yazarak or-

taya çıkardıklarını belirterek şunları söyledi: "filmi siyah beyaz düşündük, ak ve kara, imajımız böyleydi; ayrıca bu dönemi uzatmak, derinlik kazandırmak için yakın geçmişi uzaklaştırdık. Sizin tarihinizi bilmiyorum ama biz bunları yaşadık pek çok ulus gibi, herkesde iz bırakan anılar var. Asla nostaljik bir film yapmayı düşünmedik. Tam tersine, siyasal hareketin bilincine varamayan, sözle söylenemeyen ama insani dayanışmayı gerektiren bir eylem içindeki bir neslin dramını, terörü, sıcak ve kavuran bir dönemi, yaşanan olayları vermek istedik. Amacımız soru sormaktı, sorularla dolu bir film yaptık."

Siyah beyazın unutulduğu onca yıl sonra karanlık, enigmatik bir sürecin sinemaya aktarılmasında bu seçim oldukça yerinde, o kuşaktan bir çoğu için 70'li yıllar pek de renkli olmadı kuşkusuz. Luigi Rondi şöyle belirtiyor filmi "kurşunlu yıllarda keskin bir yolculuk... 60'lı yılların sineması, idealizme karışmış başkaldırı, so-

rumuz ve çocukca bir gururun işlediği hatalara karşı acımasız son ölüm! Bu film Genç İtalyan Sineması için De Sica ödülünü gerçekten hak etti." ⁽²⁾

Renato'nun yol boyu isteksiz sürüklendiği bu yolculukta eski dava arkadaşları sorarlar "Peki neye inanıyorsun? - Bilmiyorum." Renato bugün Paris'tedir, anıları onu geçmişe götürür, düne - Roma'ya oysa o yarına gitmek ister Barcelona'ya. Plaza Reale'nin dar sokaklarında bir çift güzel beyaz atın şahlandığı fayton'da arkadaşları vurulur. Bir devrimci ya da bir kral, bir suikast, faili meçhul bir cinayet hepsi o kadar. Gümrük bariyerinden atlayan Renato görüntüde donar. Bu sıçrayış düşüş mü?, kurtuluş mu? Gerisi sizin, siz düşünün diyor yönetmen. □

(1) Corriera Della Sera, Prime film. Il Post Terrorismo. 3.4.1991

(2) Il Tempo, Roma Spettacoli. Viaggio Tagliante Negli Anni Piombo. 3.2.1991